

skega razreda, v katerem so nameščeni. Če sta mož in žena v državni službi, imata vsak zase pravico na polno draginjsko doklado, ne glede na to, ali stanujeta v istem kraju ali ne.

Rodbinska doklada za ženo in otroka znaša po 140 Din mesečno ter pripada za zakonito ženo in vsako v zakonu rojeno ali pozakonjeno dete. Rodbinska doklada za ženo ne pripada, ako je žena aktivna ali upokojena državna, banovinska ali občinska uslužbenka, ali če je žena v službi države, banovine ali občine kot dnevnica ali pa kot honorarna ali pogodbenca uslužbenka. Prav tako ne pritiče rodbinska doklada za ženo, če živi žena od svojega premoženja, ali če ima privatno službo ali kako samostojno pridobitno delo katerekoli vrste, ki ji donaja mesečno nad 200 Din čistega dohodka. Tudi ne gre draginjska doklada za ženo, če živi žena ločeno od moža ne glede na to, ali je zakon sodno ločen ali ne.

Če sta oče in mati v državni službi, pripada draginjska doklada za otroke očetu. Če pa je mati v državni službi, oče pa zasebni uslužbenec, potem ne pritiče draginjska doklada za otroke. Naposled ne pritiče draginjska doklada za otroke, ki je dopolnil 16. leto starosti ali če ima otrok nad 200 Din mesečnih dohodkov ali če je brezplačno v državnem, banovinskem ali občinskem zavodu.

Člen 9.

Izjemoma pripada rodbinska draginjska doklada za otroka tudi po dovršenem 16. letu: 1. Za hčer, ki vodi svojemu vdovelemu očetu gospodinjstvo, do možitve, a najdalje do polnoletnosti.

2. Za otroka, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben za delo.

3. Za otroka, kateri se šola v tu- ali inozemstvu, v javnih ali priznanih privatnih splošnih ali strokovnih šolah, in to samo za čas, v katerem ga nadrejena šolska uprava vodi kot rednega učenca, a najdalje do 23. leta, izjemoma ako se pred tem časom poroči ali stopi na odsluženje kaderskega roka.

4. Obiskovanje večernih in začasnih tečajev se ne smatra kot šolanje za pravico do rodbinske draginjske doklade za otroka.

Člen 15.

Uradniku, ki ne predloži prijave za rodbinsko doklado v roku 90 dni od dneva pridobitve pravice do rodbinske doklade, pripada rodbinska doklada od prvega dne prihodnjega meseca od dne, ko je predložil prijavo.

Splošne vesti.

— Prihodnja številka Učiteljskega Tovariša izide po praznikih.

— Seja glavnega odbora JUU v Beogradu. V dneh 17. in 18. marca t. l. bo v domu Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu seja glavnega odbora JUU. Na njej bo poročal predsednik g. Rašić o položaju in organizaciji, predsedniki sekcij pa bodo poročali o delu v sekcijah. Razpravljalo se bo tudi o novem poslovniku. Iz sekcije za Dravsko banovino odpošljejo v Beograd predsednik Ivan Dimnik in člani Anton Hren, Josip Kobal in Dušan Šestan.

— Odlikovanje. Predsednik CSR T. G. Masaryk je odlikoval tov. Staneta Sveteta, šolskega upravitelja v Zgornjem Tuhinju pri Kamniku, s kolajno Belega leva I. stopnje za zaslugue na izvenšolskem prosvetnem polju. Dne 10. marca je izročil odlikovanec odlikovanje gen. konzul CSR v Ljubljani g. ing. Josip Ševčík.

— Tovariši obrtnonadaljevalnih šol! V tekočem tednu sem razposlal vsem tovarišem (icam), ki so se mi prijavili za ekskurzijo na Čehoslovaško, okrožnico. Ako je kdo po-

motoma ni dobil, jo naj reklamira pri podpisnem. Sestanek čehoslovaških ekskurzistov se bo vršil na Veliki četrtek ob 11. uri v Ljubljani v sobi za odseke pri JUU — Frančiškanska ulica 6/I. — Tovariši pozdrav. — Lojze Hofbauer, učitelj v Hrastniku.

— Prosimo vse šole, ki še niso plačale Levstikove pesmarice »Mladini«, da to čim prej stori!

— Zahvala. Učiteljski pevski zbor se iskreno zahvaljuje tovarišici Heleni Franketovi, učiteljici v Ljubljani, za požrtvovalno zbiranje prispevkov namesto vstopnine za predpustno prireditev UPZ v znesku 610 Din. Da bi le našla mnogo posnemovalcev!

— Poziv na članstvo Učit. društva za srez Dol, Lendava. Na predzadnji odborovi seji je bilo ugotovljeno, da dolguje večina članov za letošnje šol. leto skoro vso članarino. Zato prosimo članstvo, da zadosti do 1. maja 1932 vsem svojim obveznostim napram društvu, ljublj. sekciji in naši beogr. centrali in sicer tudi za meseca maj in junij 1932. Odbor.

Krojno učilišče

Ljubljana, Šmartinska cesta št. 24

(kavarna »Viadukt«, preje Mestni trg 5) izdeluje kroje po meri in sliki. Zunanji tudi poštnoobratno! Za gg. učiteljice je za časa počitnic posebni krojni tečaj. Prijave je poslati že sedaj.

— Kaj vse napravi šola. V Meksiki je bilo l. 1929. 2488 sreskih in 4032 državnih šol. Od 4032 državnih šol jih je 3890 prirejalo redna tedenska predavanja za narod, 3895 jih je agilno delovalo na higienskem in zdravstvenem polju, učitelji iz 3425 šol so cepili vse prebivalce svoje občine, 3142 šol je ustanovilo zadruge in kmetijske razstave, 784 občin je na inicijativno šol započelo graditi pota, 372 šol je napeljavalo v vasi pitno vodo, 354 jih je ustanovilo v vasi pošto, 141 jih je instaliralo telefon, brzojav in radio (80), 152 jih je ustanovilo javne knjižnice, 854 šol je zgradilo kopališča, ki služijo vsem prebivalcem, 3943 jih je izvolilo posebne vzgojevalne odbore, 1853 šol je osnovalo posebne komitete za otroško zaščito, 1262 jih je ustanovilo izobraževalna društva za odrasle, 3321 šol ima posebna polja za obdelovanje, 2874 jih je uredilo vrtove za zelenjavo, 2459 se jih bavi z živinorejo in 786 s čebelarstvom, 1551 jih goji golobe, 589 svinje in 522 jih goji druge domače živali. — 379 šol je uredilo dečja igrišča, 3192 jih je priredilo zemljišče za atletiko, 750 šol ima klube izvidnikov, 3735 šol ima narodno zastavo, 1874 šol je postavilo odre na prostem in 837 jih ima krajevne šolske muzeje.

— Posnemajmo Zagreb! Na zagrebških deklislih osnovnih šolah je udomačena lepa navada, ki bi jo prav lahko vpeljali vsaj po naših mestnih šolah. Od 3. razreda dalje si morajo narediti deklice dve letni oblecki, okrašeni z narodno ornamentiko. Ena obleka je narejena po skupnem vzorcu, ki ga dela ves razred, druga pa je okrašena poljubno. To je lepo in praktično. Pridejo prilike slovesnosti, proslave in cerkvene svečanosti. Vsak razred ima svoje enotne obleke, kar izgleda zelo lepo na zunaj in razlika med bogatimi in manj premožnimi izgine popolnoma. Oblecki se ločijo med seboj kvečjemu po izvršbi, ki je ali bolj točna, ali pa bolj površna. — Za takšno obleko se jemlje 1 in pol metra kakšne umetne svile, ki stane 15 Din meter. Potem se potrebuje še nekaj prejice tako, da znašajo stroški za takšno obleko kakšnih 40 Din. Toliko pa bi že premogla tudi manj premožna hiša. Vzorce se kopira v šoli in tudi skroji se lahko obleko v šoli, ali pa doma. Poskusimo, mogoče bo pa le šlo! — B. R.

prišlo med njimi in ravnateljstvom rudnika do spora.

— Kantina je veliko poslopje, ki ima do 100 sob, kjer stanujejo neporočeni delavci. V poslopju je tudi društvena dvorana in obednica za delavce. Vse bi bilo dobro, ako bi tudi gostilne ne bilo. Alkoholne pijače pa motijo delavce, ti pa šolo in kulturno delo v društveni dvorani.

Ali hodijo otroci redno v šolo?

»Sem zadovoljen. 90 % je prav rednih. To je kot povsod odvisno od staršev. Sem pa glede tega zelo strog. Otroka, ki mi trikrat neopravičeno izostane, izključim. Tega radikalnega sredstva se silno boje.«

Kako vzgajajo starši otroke?

»Premalo so narodno zavedni. Otroci govorijo med seboj najraje francoski. Starši bi morali v tem oziru več storiti in paziti, da obučujejo otroke med seboj poljski. Sama zahteva pa še ne zadostuje. Koliko prostega časa imajo očetje, saj delajo le 4 dni v tednu po 8 ur! Ako bi svoj prosti čas preživeli doma namesto v zatohlih gostilnah, se zabavali in pogovarjali z otroki, jim pripovedovali pravljice in jih navduševali za našo lepo domovino, o potem bi bilo pač drugače...«

Staremu poljskemu narodnjaku so stopile solze v oči. Premagal sem se in ga vprašal dalje:

Koliko otrok gladko čita in dobro piše poljski?

»Kakih 40 % bi lahko štel med odličnjake; v splošnem pa znajo razen najmanjših vsi čitati in pisati.«

Kakšna je Vaša metoda poučevanja?

»V moji šoli se bolj zabavamo kakor učimo. Kako bi drugače? Otroci ne ljubijo dolgočasnega »pridiganja«, zlasti ne potem, ko pre-

— Anton Lajovic »Na zapadu nič novega.« — Jutro — 13. III. 1932.

Zdi se mi potrebno opozoriti ravno učiteljstvo na ta kulturno političen članek, ki v resnici bazira na sodobnih naših kulturnih odnosih do »prosvetljenega zapada« in »bal-kanskega vzhoda«. Mnogo je novega na vzhodu, mnogo zdravega, mnogo narodnega in največ našega. Tja naj segajo naši pogledi, iz one zakladnice črpamo. To je v prvi vrsti dolžnost nas, jugoslovenskih učiteljev. Vzgojiti moramo tako mladino, ki bo orijentirana na vzhod. Za sedanjost je pa markantno, da je vzhod balkanski: enoličen, sentimentalno pobožnjaški — nezanimiv. Zapad pa sodobno razgiban z zamorskimi »slagerji«, velikanskimi tanki, detektivskimi romani, patrijarhalnimi osebnimi iz nepozabnih tradicij. Težka je pot onih, ki pripravljajo orijentacijo na vzhod!

— č. —

BOLNISO ZAVAROVANJE DRŽAVNIH IN BANOVINSKIH USLUŽBENCEV.

5. marca je imelo Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev za Dravsko banovino v Ljubljani svoj II. redni občni zbor. Zborovanje, ki je poteklo v najlepši slogi, je pokazalo, kako važna in potrebna je ta institucija za drž. uslužbence. Društvo je šelo zadnjega decembra 1931 v posmrtnem skladu 1056, v bolniškem pa 705 članov.

Z ozirom na različno resortno pripadnost članov je bil sprejet predlog za izpremembo naslova. Društvo se imenuje sedaj: **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev za Dravsko banovino.**

Iz blagajniškega poročila posnemamo:

Društvena čista imovina dne 31. decembra 1931 je znašala Din 149.956-23. V bolniškem skladu je bilo vplačano Din 68.394-—, izplačano pa Din 54.643-04 in to na zdravniških honorarijih, za dobavo zdravil, na raznih podporah za višinska zdravljenja, na podporah družinam in rekonvalescentom ter na povračilih stroškov članom za zdravljenje, ki se niso mogli poslužiti skladnih ustanov.

Bojazen, ki se je izražala početkoma iz raznih strani, da ne bo mogel sklad uspevati zaradi nizkih prispevkov, se je izkazala za neutemeljeno. Z odobravanjem je bil sprejet predlog odbora za znižanje prispevkov za otroke do 15. leta od mesečnih 10 Din na 5 Din.

I. redni občni zbor je predvideval pomoč onim članom, ki rabijo za nabavo obutev, oblačil in življenjskih potrebščin etc. sredstev, da jim sme odbor v okviru zadevnega kredita dovoljevati kratkoročni kredit proti zadostnemu jamstvu. Na tej podlagi je bilo dovoljenih posojil do 31. decembra 1931 Din 83.834-—. Dubijoz ni.

Sprejet je bil pravilnik bolniškega sklada za leto 1932., ki je v bistvu enak onemu iz l. 1931., t. j. varovan je interes celote tako kot posameznika.

Društvo je pridobilo večino zdravnikov v Dravski banovini za zdravljenje članov v okviru sklada. Omenimo naj, da šteje sklad samo v Ljubljani 32 zdravnikov, ki so enako podelskimi članom na razpolago. Pravilnik kakor tudi seznama zdravnikov in poverjenikov za izdajanje nakaznic za zdravnike in lekarnarje po krajih se bo v kratkem dostavilo članom.

Opozorjamo, da je po sklepu občnega zbora odprtjen do 31. maja t. l. ugodnostni rok za olajšani pristop k društvu, t. j. proti znižani pristopnini 40 Din za odrasle in 10 Din za otroke do 21. leta.

Pristopi lahko vsak državni ali banovinski uslužbenec z rodbino in svojci, v kolikor žive v skupnem gospodinjstvu, do 55. leta starosti.

Za informacije se obrača direktno na društvo. Priložiti je znamke za odgovor.

Poročilo prinašamo, ker je že precejšnje število tovarišev in tovarišev z rodbinami vključeno v tem društvu.

sede po 5 do 6 ur v francoskih šolah. Povest in petje jim ugaja; na to dvojico moram obesiti vse drugo. Kot učitelj boste razumeli, da to ni vedno lahko. Treba je priprave kot povsod. V glavnem se trudim, da bi vzgojil dobre poljske državljane.«

Katere predmete učite?

Poljščino, zgodovino in zemljepis naše države in petje. Dotaknem se tu pa tam higijene in drugih predmetov. Seveda predmetov ne ločim strogo, ampak učim priložnostno.

Ali bi mi hoteli kaj povedati o poljskih šolah v okolici?

»Kar vem, prav rad. V Tucquegnieux ni poljske šole, v Manciellus tudi ne, ker je premalo otrok, v Aumetzu smo pa doživeli zadnji čas nekaj žalostnega. Povedal vam bom, ali pisati o tem ni treba.«

Zahvalil sem ga. Krepko sva si stisnila desnici. Oba sva čutila pri tem, da naju nekaj veže, da imava nekaj skupnega, da »si-nova Slave sva...«

Svečana akademija v Mostah pri Ljubljani.

V soboto 5. marca t. l. se je vršila v šolski telovadnici svečana akademija v spomin petindvajsetletnice smrti S. Gregorčiča in v prid dec. brezposelnih v Mostah. Akademijo je priredil P. R. K. z učiteljskim zborom in otroki moških šol pod vodstvom svojega upravitelja g. Janka Grada. Akademija je obsegala sledeči program: 1. Godba; 2. S. Gregorčič, slavnostni govor g. učitelja Fr. Erjavca; 3. Gregorčič-Kogoj; Mladinska, šolski mladinski pev. zbor; 4. Gregorčič: Soči, učence A.

Osebnost zadeve.

— i Premeščeni so: Čeh Branimir iz Doležljova v Fram; Die Elza iz Dev. Mar. v Brezju v Dolgo vas; Dežman Alojzij iz Velikega Podloga v Gorenici; Tonja-Zavodnik Ana iz Jesenic v Moste pri Ljubljani; Koželj Marija iz Kramarovec k Sv. Benediktu v Slov. Goricah; Nahtigal Marija iz Sv. Jurija v Slov. Goricah v Domanjšovce; Mašat Ludvik iz Luča v Trdkovo; Omahen-Beber Justina iz Beltincev v Planino pri Sevnici; Jutraž Dora iz Sinjega vrha v Ljubecno; Razinger Ladislav iz Ljubnega na Koroško Belo; Jurše Evalija iz Planine pri Sevnici k Sv. Miklavžu; Sprager-Irgolič Roza od Sv. Miklavža v Beltince; Svetina Vladimir iz Dragutša na Brdo; Banko Marija od Velike nedelje na Koroško Belo; Sušteršič Olga iz Kočevske reke v Farno vas; Orač Olga iz Kočevske reke v Farno vas; Laznik Celestina iz Senovega v Zg. Poljskavo; Sumi Gabrijela iz Tomišlja v Smartno pri Kranju; Kočjančič Vida iz Bohinjske Srednje vasi v Reteče; Ponikvar Stanislav iz Sv. Gore v Zagorje; Kunst Ela iz Veržaja v Bogojno; Benkovič Elizabeta iz Bogojne v Veržej; Trobiš Stefan od Sv. Barbare v Halozah v Komendo; Nagode Katarina iz Prihove v Marenberg; Jarc-Mohorko Albina iz Koblja v Čadram; Senica Alojzija iz Lokavca v Tepanje; Rajner Meta iz Tepanj v Lokavec; Kravarič-Stojan Slavica iz Polja v Sv. Peter pod Sv. Gorami; Završnik iz Dobove v Menges; Marok Marija iz Mengša v Smartno pod Smarovo goro; Izlaček Olga iz Vuhreda v Trbovlje; Slibar Anton iz Zagorja na Sv. Goro; Golobič Peter iz Jesenic na Primskovo; Bizjak Evgenija od Sv. Ane v Slov. Goricah v Veliki trn; Berce Alojzij iz Spitaliča k Sv. Jakobu ob Savi; Berce-Plenik Katarina iz Spitaliča k Sv. Jakobu ob Savi; Pogačar Andrej iz Kamnika v Dobovo; Križ Otilija iz Dol. Lendave v Grosuplje; Kokot Ljudevit iz Zabnice v Dobovo; Pečnik-Kuglič Marija iz Dobove v Brežice.

— i Imenovana sta po odslužitvi kaderskega roka: Košutnik Roman k Sv. Barbari in Jereb Bogomir v Rajhenburg.

Učiteljski pravnik.

§ Se enkrat: »Napredovanja po novem U. Z.« — Že večkrat smo poudarjali pod tem naslovom, da je merodajen edino le datum napredovanja v zadnjo skupino po ur. zakonu iz leta 1923. za napredovanja po skupinah in period. poviških, ne pa službena doba, ki pride v poštev po predpisih U. Z. iz leta 1931. samo pri odmeri pokojnine. — To objavljamo v znanje onim tovarišem (icam), ki so prezrli zadevna prejšnja pojasnila-navodila.

Naša gospodarska organizacija.

— g Udeležence obč. zbora Učit. doma v Mariboru opozarjamo, da je sklican namenoma za 9. uro, da se zamore faktično začeti ob 10. uri, kakor zahtevajo pravila. Ob 9. uri namreč ni pričakovati sklepčnosti pri tolikem številu članstva. Vrši se v četrtek, dne 24. marca v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu v Mariboru. Vsaj ona društva, ki so korporativno včlanjena, naj bi poslala na občni zbor svoje zastopnike. Sicer pa se vrši ob takem času, da bo marsikomu mogoče se ga udeležiti brez večjih žrtev.

— g Učiteljskemu domu v Mariboru je darovala znana tverka Karo čevljev Ivan Roglič v Mariboru znesek 200 Din. To je edina tverka, ki že nekaj let redno podpira Učiteljski dom. Znana in solidno tverko ve ceniti zato tudi učiteljstvo in krije pri njej svoje potreščine.

— g Učiteljska Gospodarska Poslovalnica prosi vse naročnike, da se pri naročilih poslužujejo običajnih naročilnih listov in iste po-

Novine; 5. Gregorčič-Bartel: Domovini, šolski mladinski pev. zbor; 6. Gregorčič-Nedved: Pogled v nedolžno oko, sopran solo ga. učiteljica Z. Rakova; 7. Gregorčič: Veseli pastir, dekl. učence Fruga D.; 8. Gregorčič: Dev: Njega ni, sopran solo, ga. učiteljica Z. Rakova; 9. Gregorčič: Rabeljsko jezero, rec. učence Z. Guštin s spremljevanjem klavirja; 10. Gregorčič: * * *: Zjasni zvezde mu temne, mešani zbor šol. otrok in učit. zbora; 11. Gregorčič: Siromak, deklamacija učenca Gela V.; 12. Gregorčič-Nedved: Nazaj v planinski raj, mešani zbor šol. otrok in učit. zbora. Zbori pod vodstvom gg. šol. upravitelja Grada in učitelja L. Požarja.

Vseh 12 točk pestrega, zanimivega in res vzornega programa je bilo podanih v dovršeni obliki. 2urni program je bila nekaka bogata revija dela moških učiteljskega, ki se udeležuje res marljivo na vseh poljih. S to prireditvijo se je pa kot prvo, na inicijativno svojega tovariša upravitelja oddolžilo spominu našega velikega pesnika in pomagalo v bedi zaupani mladini s težkimi tisočaki. Strmel sem nad zanimanjem, resnostjo in zadovoljnostjo publike. Z zadovoljstvom so odhajali starši od lepe prireditve svesti si, da je njihova mladina v dobrih rokah, t. j. v takih, ki so vedno pripravljene žrtvovati vse za dobrobit in izobrazbo otrok.

Upravitelj tov. Janko Grad in učiteljstvo je resno pokazalo, kako moramo pomagati in vsestransko delati takrat, ko nas otrok potrebuje tudi za svoj žolodček! Tako je prav! Vzornim kulturnim delavcem iskreno čestitke! Zeleti je le, da najdemo tudi po drugih šolah dosti posnemovalcev. Ne čakajmo na pomoč, ki ne more priti! Pomagajmo, kakor in kolikor moremo, pa bo »kriza« kmalu »krizica«!

— č. —

LISTEK

Jankovič Janko:

Poljaki in njihove šole v Franciji.

(Anderny.)

Industrijski kraj Anderny leži kakih 60 km severno od Metza. Tu je zaposlenih v železnem rudniku 707 delavcev: 1 Španec, 1 Rus, 1 Avstrijec, 2 Nemca, 2 Luksemburžana, 3 Belgijci, 10 Čehoslovakov, 68 Francozov, 83 Slovencev, 119 Italijanov in 417 Poljakov. Zadnjih je torej skoro 60 %. Poljska država ima po pogodbi pravico do lastnih šol v Franciji, ako je kje nad 60 otrok. Vendar morajo otroci najprej redno posećati francoske šole; prosti čas pa smejo porabiti za se. Vsak četrtek so prosti. Ta dan, v nedeljo in nekatere popoldneve gredo v poljsko šolo. Da bi dobil nekaj podatkov o poljskih šolah, sem obiskal tuk. poljskega učitelja g. Vysockija Konstantina, ki me je prijazno sprejel in mi povedal sledeče:

Od kdaj je v Anderny poljska šola?

»Že 6 let. Jaz poučujem tu 4 leta. Ustanovil je šolo 2 leti preden sem jaz prišel sem g. Keron. Za njim je poučeval tu g. Wyskoviak, katerega naslednik sem jaz.«

Ali učite vsak dan? Kje?

»Rad bi vsak dan, a ni mogoče, ker bi bili otroci preveč obremenjeni. Štirikrat na teden imamo pouk v prostorih poljske kantine. Prostor seveda ni bogve kako prikladen. Prvotno smo učili v tuk. francoski šoli, česar pa lokalne oblasti ne dovolijo več, odkar je